

javeroasteen muutoksella ei ole juurikaan vaikutusta puuntarjontaan. Kohtaantoanalyysi täydentää hyvin työn aikaisempia osia ja osoittaa, miten työn eri osat nivoutuvat kauliisesti yhteen. Raakapuun ekonometrasta kysyntäanalyysiäkin vaivaa kuitenkin se, ettei Aronsson kiinnitä juuri lainkaan huomiota käyttämänsä mallin diagnostisiin ominaisuuksiin. Mm. puun kysyntäfunktiossa — päiväsvoin kuin tarjontafunktiossa — homogeenisuusominaisuutta ei postuloida eikä testata.

Yhteenvedona voi todeta Aronssonin työn vahvuuden olevan siinä, että parhaiden työntarjontatutkimusten tapaan teoria ja empiria kytkeytyvät hyvin kiinteästi toisiinsa ja että työn eri osat nivELYTYVÄT hyvin toisiinsa ilman aasinsiltoja kuten usein on valitettavasti asianlaita. Heikkoutena on taas se, ettei Aronsson kiinnitä empiirisessä osassa riittävästi huomiota mallin diagnostisiin ominaisuuksiin ja testaukseen.

Erkki Koskela

Johdatus vanhaan pörssiin

Max Weber, Pörssi. Suomentanut, selityksillä ja jälkikirjoituksella »Max Weber, pörssi, markkinayhteiskunta ja kapitalismi» varustanut *Tapani Hietaniemi*. Tutkijaliitto, Jyväskylä 1990. 153 s.

Max Weber (1864—1920) on tunnettu ekonomistien keskuudessa kirjastaan *Protestanttien etiikka ja kapitalismin henki* (1904, suom. 1980). Hänet luokitellaan lähinnä sosiologiksi, mentaali- ja taloushistorioitsijaksi ja kansantaloustieteen historiallisen koulukunnan edustajaksi. Hän toimi akateemisella urallaan Freiburg im Breigaun yliopiston kansantaloustieteen professorina. Weber ei ole osallisena kansantaloustieteen neoklassiseen tutkimustraditioon. Hän ei katsonut mahdolliseksi käsitellä kansantaloustieteen probleemeja rationaalisen toimijan kannalta, mutta myönsi mahdolliseksi tietyn markkinarationalismin.

Sekä Saksassa että jossakin määrin myös Suomessa on herännyt kiinnostusta Weberiä kohtaan 70—100 vuotta hänen kirjoitustensa ilmestymisen jälkeen. Weber on epäilemättä

mielenkiintoinen mentaalihistorian ja talous-sosiologian oppihistorian kannalta.

Tapani Hietaniemi on suomentanut ansiokkaasti Weberin tärkeimpiä kirjoja ja tutkimuksia. Suomalaiset ekonomistit eivät yleisesti ottaen ole olleet niistä kovin kiinnostuneita. Nimenomaan talousjärjestelmien vertailevan tutkimuksen kannalta se on ehkä vahingoksi.

Esiteltävä kirja sisältää Weberin kaksi vuonna 1894 ja 1896 julkaisemaa pamflettia (49 ja 46 sivua), joista edellinen käsittelee pörssien tarkoitusta ja organisaatiota sekä jälkimmäinen pörssivaihtoa. Suomentaja on lisännyt teokseen oman 39-sivuisen aatehistoriallisen katsauksen Saksan 1890-luvun pörssikeskustelusta, Weberin käsityksistä kapitalismista orientoitumisongelmana ja kriittisestä kapitalismikäsitteestä. Lisäksi kirjaan sisältyy 7-sivuinen vanhan ja uuden Weber-tutkimuksen bibliografia.

Esipuheen mukaan eräs saksalainen politiikkatieteen professori on väittänyt teoksen olevan vieläkin ehkä ymmärrettävin johdatus pörssilaitokseen, mitä saksankielellä on saa-

tavissa. En usko väittämää. Suomenkielellä tämä ei ainakaan pidä paikkaansa.

Weberin teksti on jatkuvasti hyvin ymmärrettävää, eikä se pörssien yleisesityksenä eikä erityisesti Saksan pörssien erityisluonteen kuvaajana ole pahastikaan vanhentunut. Se ei ole tietenkään enää mikään johdatus 1990-luvun pörssilaitokseen, mitä se saattoi olla oman aikansa pörssien suhteen vielä 40—50 vuotta sitten. Arvopaperin liikkeeseenlaskijan tiedonantovelvollisuus, tilinpäätösten informaatioarvo, elektroninen tiedonvälitys, eräät uudet instrumentit — esimerkiksi optiot, korko- ja indeksifutuurit — olivat tietenkin 1890-luvulla tuntemattomia. Nykyaikainen johdatus pörssilaitokseen ei voisi vaieta niistä.

Hietaniemen oma artikkeli on mielenkiintoinen katsaus nuoren Weberin kannanottoihin 1890-luvulla sekä historiallisen koulukunnan sisäiseen keskusteluun että Saksan käy-

tännöllispoliittiseen pörssilain tarpeellisuutta koskevaan keskusteluun. Ekonomisti olisi kääntänyt eräitä virkkeitä ja termejä hieman toisin kuin Hietaniemi. Luettavuutta eivät käänkösvivahteet haittaa.

En pidä Weberin tämän kirjan suomentamista tarpeellisena muuta kuin korkeintaan oppihistorioitsijoiden käyttöä varten. Jos klassikoita suomennetaan, on toki tärkeämpiäkin suomennettavia. Esipuheen mukaan kirja ei olisi syntynyt ilman Aktiebolaget Börs' Stiftelsen pörssiä koskevaan humanistiseen tutkimukseen myöntämää apurahaa. Säätiö jakakoon apurahojaan miten tahtoo. Nykyaikajan pörssin toiminnasta perustietoja hakevalle humanistille tai muille pörssiin tutustumisesta kiinnostuneille en sitä johdatukseksi suosittelisi.

Jussi Linnamo